Uppdragsplan

Byggnads- och miljöskyddsnämndens uppdragsplan 2026

Diarienummer BMN 2025/0123

Beslutad av: Byggnads- och miljöskyddsnämnden

Beslutdatum: 251112

Gäller för: Samhällsbyggnadskontoret och i delar även Tillväxt- och utvecklingskontoret

Ansvarigt kontor för uppföljning: Samhällsbyggnadskontoret

BYGGNADS- OCH MILJÖSKYDDSNÄMNDEN

Förord

Byggnads- och miljöskyddsnämndens utmaningar under 2026 handlar främst om att hantera en rad nya lagstiftningar. Främst inom bygglovsverksamheten, men även inom alkohollagstiftningen och livsmedelskontroller.

De förändringar som nu beslutats för bygglov är tänkt att göra det lättare för den som vill bygga komplementbyggnad och komplementbostadshus. För byggnads- och miljöskyddsnämnden innebär det dock att det förväntas komma in färre antal bygglovsansökningar. Något som kommer påverka intäkterna för nämnden negativt. Samtidigt finns farhågor för att mängden inkommande tillsynsärenden kommer att öka. Något som kommer att påverka nämndens kostnader negativt.

Förhoppningarna är annars att konjunkturen vänder och att intresset för att bygga nytt eller bygga om kommer att öka igen. Vi har redan under 2025 sett en svag ökning av inflödet av bygglovsärenden, även om det är från låga nivåer.

Regeringen har också föreslagit ny lagstiftning som innebär att matkravet för att få tillstånd att servera alkohol skrotas från och med sommaren 2026. Vad konsekvenserna av denna nya lagstiftning kommer att bli för byggnads- och miljöskyddsnämndens verksamhet när det gäller tillståndshandläggning och tillsyn för alkoholservering är svårt att överblicka.

Nämndens ansvarområde är brett med en mängd olika verksamheter som styrs av olika lagstiftningar. Arbetet och resultatet av arbetet är till stor del styrt av lagar och regelverk, men via uppdragsplanen pekar nämnden ut tre mål som ska prioriteras under året.

Målen ”Hållbarhet”, ”Trygghet” och ”Näringsliv” med tillhörande måluppfyllelser ska styra nämnden till att bidra till att uppfylla Norrköpings kommuns vision.

Christian Widlund (C)
Ordförande Byggnads- och Miljöskyddsnämnden

Utgångspunkter för Byggnads- och miljöskyddsnämndens uppdragsplan

Uppdragsplanen uttrycker nämndens politiska ambitioner för året. I arbetet med att ta fram uppdragsplanen har följande beaktats:

- Nämndens ansvarsområden enligt reglementet
- Planeringsförutsättningar
- Ekonomiska förutsättningar
- Kommunfullmäktiges vision, politiskt program, övergripande mål samt för nämnden aktuella lagstadgade planer och inriktningsdokument
- Uppföljningar och utvärderingar av genomförd verksamhet
- Lagar och regler

Byggnads- och miljöskyddsnämndens ansvarsområde

Byggnads- och miljöskyddsnämnden verkställer kommunens myndighetsutövande uppgifter inom det kommunala lantmäteriet, byggnadsväsendet, miljö- och hälsoskyddsområdet samt inom livsmedelsområdet. Det betyder att nämnden ansvarar för:

- Lantmäteriförrättningar och officiella fastighetsregistret
- Handläggning och tillsyn inom byggväsendet samt handläggning av strandskyddsdispenser och bostadsanpassningsbidrag
- Tillsyn, tillstånd samt anmälningar och klagomål inom miljö- och hälsoskyddsområdet
- Handläggning av ärenden och kontroll inom livsmedelsområdet samt prövning och tillsyn enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, spellagen samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.
- Rådgivning i energi- och klimatfrågor till privatpersoner samt små och medelstora företag.

Planeringsförutsättningar

Hållbar utveckling

Den svaga konjunkturen och förändrade omvärldsförutsättningar har påverkat intresset för byggande och framförallt av bostäder i flerbostadshus de senaste åren. Men Norrköping har potential att växa och intresse för verksamhetsmark finns samtidigt som en liten ljusning kan anas för småhustomter. Läget kräver ökat fokus på utbyggnadstakt och genomförandeplanering för att vara redo när konjunkturen och volymerna vänder uppåt.

Krav och förväntningar på att hållbarhet genomsyrar hela kommunens arbete ökar. Klimatförändringarnas konsekvenser, och vår sårbarhet kopplat till dessa, blir allt tydligare och nämndens verksamhet kan komma att påverkas av flera kommande lagändringar för klimatanpassning t.ex. krav på inomhustemperatur för känsliga grupper.

Norrköping har flest förorenade områden i länet. Arbetet utifrån nämndens beslutade handlingsplan för förorenade områden behöver således prioriteras kommande år för att undvika att samhällsbyggnadsprojekt stoppas upp eller fördyras.

Ny lagstiftning

Verksamheten kommer att påverkas av förändringar i flera av de lagrum som styr nämndens verksamhet. Förändringarna kommer ofta med kort varsel och verksamheten behöver lägga resurser på nya rutiner och arbetssätt för att hantera dem, utan vägledning eller prejudicerande domar. Förändringar i lagstiftningen ökar behovet av kompetensutveckling och även kraven på samverkan och kommunikation med olika aktörer.

Nya byggregler har trätt i kraft och kommer bland annat innebära en omställning i handläggning. Med ett ökat ansvar på fastighetsägaren kommer handläggning av anmälnings- och lovärenden troligen minska och behovet av tillsyn i stället öka. Attraktiviteten på tjänster inom bygglov kan påverkas negativt av förändringen och att behålla kompetens inför en vändning i konjunkturen blir allt viktigare att bevaka.

Framåt ser vi även nya lagförslag för bland annat hållbar avfallshantering, förändrad miljöbedömnings- och tillståndsprocess och skärpt miljöstraffrätt samt förslag att flytta livsmedelskontrollen från kommuner till statliga verk. När dessa träder i kraft och hur de påverkar nämndens ansvarsområde är i dagsläget oklart.

Service och digitalisering

En utmaning är att, med försämrade budgetförutsättningar, bibehålla servicenivåerna. Här krävs en förtroendeskapande dialog och samverkan med näringslivet för att skapa rimlig förväntan och transparens kring kommunens ansvar och ärendeprocesser.

Efterfrågan och förväntan på att vi arbetar aktivt med digitalisering och digitala tjänster är hög och vi behöver lära oss att nyttja fördelarna med AI på ett rättssäkert sätt. Verksamheten behöver här investera i tid och resurser, samtidigt som det tar tid innan effekten av insatserna märks. Med digitaliseringen följer också behov av hög IT- och informationssäkerhet för att förebygga dataintrång.

Välfärdsbrott och beredskap

Omvärlden påverkar verksamheten och mer resurser behöver läggas på att förebygga och hantera välfärdsbrott och otillåten påverkan samt ha beredskap för kris och krig. Nämndens trygghetsarbete i form av lokal operativ samverkan kommer fortsätta behöva prioriteras som en del i arbetet med att förhindra organiserad brottslighet och förebygga osund konkurrens.

I takt med att brottslighet och otrygghet ökar i samhället blir det allt viktigare att också minimera risken att medarbetare utsätts då detta påverkar både verksamheten och arbetsmiljön. Välfärdsbrott såsom felaktigt utnyttjande av offentliga resurser och otillåten påverkan genom hot, trakasserier eller påtryckningar mot tjänstepersoner underminerar inte bara rättssäkerheten utan skapar också oro och stress. För att säkerställa en trygg och säker arbetsmiljö behöver vi arbeta förebyggande, skapa tydliga rutiner och samverka med andra aktörer för att bidra till en trygg och rättssäker kommun.

Kommunerna kommer via lagstiftning få ett ökat ansvar för att vid kris och höjd beredskap kunna upprätthålla sina samhällsviktiga verksamheter såsom kommunal tillsyn och kontroll. Detta kräver bland annat att vi har planer för hur det ska gå till samt att vi övar praktiskt på olika situationer, ett resurskrävande arbete som inte ger några intäkter. Inom området för beredskap behöver vi också bredda vår samverkan med andra aktörer på statlig nivå såsom exempelvis Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB.

Ekonomiska förutsättningar

Byggnads- och miljöskyddsnämndens verksamhet finansieras till ungefär hälften av kommunala anslag, den andra delen finansieras genom taxor och avgifter samt bidrag. Flertalet av verksamheterna inom nämndens ansvarsområde finansieras genom en kombination av anslag och avgifter.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden har totalt sett fått en ökad budgettilldelning till 2026, då flera av nämndens äskanden tillgodosetts helt eller delvis. Det kommunala anslaget uppgår för 2026 till 51,1 miljoner kronor att jämföra med 49,9 miljoner kronor för 2025. Nämnden har dock för åren 2026-2029 årliga nedjusteringar av budgetram med 0,5 %, vilket motsvarar ca 250 tusen kronor per år. Detta innebär att nämnden år 2029, oaktat övriga budgetjusteringar, ska klara verksamheten med ca 1 miljon kronor mindre i anslag än 2025. Detta behöver tas i beaktande i planering av verksamheten där eventuella satsningar och prioriteringar också innebär att annat måste prioriteras ned, om inte särskilda medel erhålls. För att, utifrån givna förutsättningar, klara ekonomin framåt blir avvägningar mellan anslagsfinansierad och intäktsfinansierad verksamhet alltmer aktuella för nämnden.

Flera samverkande faktorer bidrar till ekonomiska utmaningar framgent. Det handlar generellt om lägre intäktsflöde för konjunkturstyrda ärenden, men också om att behovet av arbetsuppgifter finansierade av anslagsmedel ökar.

Det lägre intäktsflödet är främst knutet till bygglov, även om intäkterna återhämtat sig något under 2025. Här kommer också de nya byggreglerna med färre anmälnings- och lovpliktiga ärendetyper att påverka intäkterna negativt. Bedömningen är ändå att de kommer att ligga på ungefär samma nivå även framöver kopplat till en förväntat något starkare konjunktur. Intäkterna påverkas också av en ökning av tillsyns- och klagomålsärenden samt ärenden kopplade t.ex. till förorenade områden och illegal avfallshantering där oklart ansvar försvårar möjligheten att debitera.

Ökningen av anslagsfinansierad verksamhet har flera orsaker. Det handlar dels om att lag- och regeländringar kräver omställningstid i form av framtagande av nya rutiner och arbetssätt och ett ökat behov av kompetensutveckling samtidigt som behovet av rådgivning förväntas öka inom flera områden. Ytterligare en faktor är att behovet av samverkan med andra myndigheter ökar, bland annat kopplat till LOS och välfärdsbrott, vilket också tar tid i anspråk från verksamheten.

De senaste åren har ärenden kopplade till rättelse på felandes bekostnad ökat. Rättelse på felandes bekostnad innebär att kommunen utför en åtgärd som sedan faktureras till den felande parten. Nämnden har i budget för 2026

erhållit medel för att täcka kostnader för sådana ärenden, men det är en svår kostnadspost att förutse.

För bostadsanpassningsverksamheten, som är helt finansierad av kommunala anslag, ses inga stora förändringar i ärendeingång på kort sikt. I takt med en åldrande befolkning förväntas också behovet av anpassningar öka, i vilken utsträckning är dock osäkert.

Energi- och klimatrådgivningsverksamheten är helt finansierad av statliga bidrag, vilka fastställs årligen och kan komma att ändras med kort framförhållning.

Kvalitetsredovisning till nämnden

Uppföljning av uppdragsplanen sker i juni och snarast efter årets slut. Utöver det ska också följande redovisas till nämnden under 2026.

- Uppföljning av internkontrollplanen
- Uppföljning av tillsyns- och kontrollplaner.
- Tillsyns- och kontrollprojekt
- Hållbarhetsrapport för samhällsbyggnadsprocessen
- Information om LOS-insatser
- Nyckeltal och statistik
- Kontorets arbete med service och bemötande.
- Kontorets arbete mot välfärdsbrott.
- Kontorets arbete med kris och beredskap.
- Kontorets arbete inom området ras, skred och klimatanpassning
- Information om stora infrastrukturprojekt
- Information om kontorets arbete med förorenade områden
- Resultat från INSIKTs-mätningen för kommunala lantmäteriet[1]

[1] Tillväxt- och utvecklingskontoret ansvarar.

Byggnads- och miljöskyddsnämndens bidrag till kommunfullmäktiges övergripande mål

Mål 1 Alla norrköpingsbor som kan arbeta ska arbeta	•Nämnden har inget utpekat ansvar inom området.
Mål 2 Norrköpings kommun ska ha ett starkt näringsliv för lokal tillväxt	•Nämndens mål 3 för näringsliv har en direkt koppling till målet. Uppnådda resultat för NKI-mätningar inom myndighetsutövningen utgör måluppfyllelse. •Företag och kommuninvånare är också mottagare av leveransen inom nämndens grunduppdrag. Utveckling av service och bemötande samt effektiva och rättssäkra processer sker löpande.
Mål 3 Norrköpingsbornas utbildningsnivå ska höjas	• Nämnden har inget utpekat ansvar för utbildning men bidrar genom samhällsbyggnadskontorets arbete med att ta emot ungdomar för prao eller praktik på olika nivåer i sin utbildning.
Mål 4 Kommunens välfärdstjänster ska hålla en hög kvalitet och utgå från individens behov	•Nämnden bidrar indirekt till målet genom grunduppdraget att ansvara för bostadsanpassningsbidrag. Nämndens arbete ökar förutsättningarna för att fler som vill kan bo kvar hemma trots olika funktionsvariationer.
Mål 5 Norrköping ska vara en klimatsmart kommun som gör anpassningar till ett förändrat klimat	•Nämndens mål 1 hållbarhet har viss koppling till målet. •Nämnden bidrar också genom sitt grundupdrag med tillsyn och kontroll över att det som byggs följer lagstiftningen samt att verksamheter drivs enligt sina tillstånd. •Nämnden ansvarar också för energi- och klimatrådgivning som har en viktig roll i det förebyggande klimatarbetet.
Mål 6 Det ska vara tryggt och säkert i Norrköpings kommun	•Nämndens mål 2 för trygghet har en direkt koppling till målet. •Nämnden bidrar främst genom arbetet med lokal operativ samverkan (LOS) där samarbete sker med andra myndigheter och Polisen vid misstanke om brottslig verksamhet.

Uppdragsplanens mål

Mål 1 - Hållbarhet

”Genom samhällsbyggnadsprocessen utvecklas ett hållbart och attraktivt Norrköping.”

Måluppfyllelser:

A. Med stöd av myndighetsutövningen bidrar verksamheten till ett hållbart och attraktivt Norrköping.

B. Positiva förhandsbesked ska eftersträvas utanför detaljplanelagt område och kommunens framtagna stråk.

Mål 2 - Trygghet

”Kommunen har trygga miljöer för boende, samhällsfunktioner, företagande och rekreation för alla.”

Måluppfyllelse:

A. Prioritera arbetet inom välfärdsbrott och LOS (Lokal Operativ Samverkan).

Mål 3 - Näringsliv

”I Norrköping har näringslivet rätt förutsättningar för att etablera, driva och utveckla verksamhet.”

Måluppfyllelser:

A. Kontoret tar ansvar för kundresan oavsett ärendets komplexitet.
B. Genomsnittligt NKI (nöjd-kund-index, INSIKT från SKR) inom nämndens myndighetsområden ökar jämfört med 2025.
C. Öka transparensen kring handläggningstider för bygglov och anmälan.
D. Kötider för ärenden inom kommunala lantmäteriet (KLM) är kända och kortas jämfört med 2025.[2]
E. Förbättra transparens och tydlighet i nuvarande taxemodeller.

Uppföljning

Uppdragsplanen följs upp med en statusrapport i juni och en slutrapport senast i februari efterföljande år. Rapporterna omfattar även information om kontorets arbete med aktiviteterna i verksamhetsplanen. Nämnden godkänner rapporterna med ett beslut.

[2] Tillväxt- och utvecklingskontoret ansvarar.

Bilaga

Punkter i det politiska programmet som nämnden är ansvarig för

Nummer	Punkt	Hantering	Status
23	Att överklaganden av myndighetsbeslut som rör företag ska beslutas politiskt.	Aktiv dialog mellan kontoret och presidiet i ärenden som ska beslutas av nämnden.	Pågår
24	Fortsätta utveckla transparensen och koppling mellan avgifter för företag och det arbete kommunen utför gentemot företag.	Hanteras via nämndens mål 3 Näringsliv och måluppfyllelsen om att förbättra transparens och tydlighet i nuvarande taxemodeller.	Pågår
25	Säkerställa kompetens inom tillsynsverksamheten kring småskalig verksamhet avseende jordbruk, livsmedel och välfärdstjänster.	Hanteras via nämndens mål 3 Näringsliv och måluppfyllelse om att NKI (nöjd-kund-index, INSIKT från SKR) inom nämndens myndighetsområden ökar jämfört med 2025.	Pågår
101	Förenkla byggande utanför detaljplanelagt område och utanför kommunens framtagna stråk.	Hanteras i nämndens mål 1 Hållbarhet, måluppfyllelse om att positiva förhandsbesked ska eftersträvas utanför detaljplanelagt område och kommunens framtagna stråk.	Pågår